

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф. 50 новч.

За све остале земље годишње
10 фран. у злату, на по године
20 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Преплата шаље се поштанском
упутницом непосредно админи-
страцији „Глас Црног.“ на Цетиње,
или отпративши новина на
коју драго пошту; у коме је на-
ручнице, може се преплатити
код г. *Петра Рамадановића*, књаж.
прн. агента у Котор а Дописи се
шље уредништву. Рукониси се
не враћају.

За огласе плаћа се: за
сваку рјеч или за број од пет
цифара по 3 новчића за први
пут, а за сваки даљи пут по 2
новчића.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 24 јануара.

Догађај, који је највише занимао у последње доба политички свијет, јесте наименовање грофа Муравјева на мјесто покојног књаза Лобанова за управитеља министарства иностранијех дјела у Петрограду. Колико се није писало у јевропској журналистици о попушењу тога мјеста од смрти књаза Лобанова, а о грофу Муравјеву нико није ни сањао! Отуда толика нагађања о новом руководитељу спољашње руске политике.

Гроф Михајло Муравјев унук је познатог генерала Муравјева, који је гвозденим руком угушио последњи полски устанак. Он је још млад дипломира, човек у 53 године. Отпочео је своју каријеру као секретар посланства у Холандији, па је прешао код посланства у Паризу, а отолен код посланства у Берлину. Г. 1893 био је нааменован за посланика у Конепасагу, гдје је царева породица, похађајући сваке године краљевски дански двор, имала прилику, да непосредно упозна енссобности и врлине грофа Муравјева.

Разлагања и нагађања повнарска највише су се врћела о мањим или вишим симпатијама и антипатијама грофа Муравјева према француском и немачком народу, заборављајући, да правац спољашње руске политике не може зависити од дотичног министра, и да је од Александра III та политика ударила правцем, на који су је упутили горко искуство и природне тежње народа рускога.

Тај правац, већ добро познат Јевропи, уздигао је Русију на положај, какав још није заузимала у свијету. Па може ли бити озбиљна говора о каквој промјени у правцу спољашње руске политике поводом промјене на

дотичној министарској столици у Петрограду? И први чин новог министра најсвечаније утврђује ову руску спољашњу политику, коју је инаугурисао Александар III. Опростивши се с краљевским двором у Конепасагу, гроф Муравјев пошао је у Париз, да се представи пресједнику француске републике, и да лично ступи у односе са државницима, који управљају судбином Француске. Тијем поводом ише петроградско „Н. Време“: „Нови управитељ нашег министарства иностранијех дјела сјетануће се са пресједником француске републике и са члановима Мелниовог кабинета, распололажући свијем податцима, да унапријед, као што је било при покојном књазу Лобанову, људи на влади у Француској знаду у свијем потанкостима, што од њих чека Русија, и чим они могу рачунати од њезинога пријатељства. Неће остати мјеста никаквом неспоразумљењу, а француски народ биће радоснијем свједоком новог доказа искренности и неразлучности француско-руског пријатељства, демонстративнога доказа, који има у виду не само Француску, него и сву западну Јевропу, гдје су се у последње доба били почели разносити гласови о уображеном неспоразумљу између Петрограда и Париза односно источног питања. Пут грофа Муравјева у Париз јесте знаменито, управо демонстративно одступање од опћеувојенога обичаја, по коме код нас, као и свуда, нови министар иностранијех дјела, заузимљући своје мјесто, ступа у односе са иностранијем владама преко дотичних дипломатских представника, средством окружнице, која излаже његов програм деловања. Кад се гроф Муравјев врати у Петроград, њему већ неће требати та формалност према влади француске републике. У области међународних односа ово је савијем новост, која неспорно доказује, како су били без основа сви гласови,

који су у последње доба узнемиравали један дио француског народа.“

Петроградски је лист погоднио. Овој посјети грофа Муравјева *цијела* француска штампа даје значај, који збиља има. Листови опозициони, разне боје, који су се одзивали у последње доба неповољнијем гласовима из иностранства о тобожњем неспоразумљу између Русије и Француске односно источног питања, у један глас са листовима већине владине радосно пријезују, да посјета новог руског министра у Паризу значи, да је политика двију држава истовјетна, да је руско-француски савез још боље утврђен. Ниглесска штампа тако исто схваћа ову посјету, дајући јој велики политички значај. Из Берлина су похитали да унапријед објаве, да ће гроф Муравјев сврнути и у немачку престоницу, што је паравно задовољило немачку штампу.

И збиља, гроф Муравјев је сврнуо и у Берлин, и из Берлина одоо је у Киљу, куд је био дан прије отпутовао Цар Вилхелм, да се представи и немачком суверену. Ова посјета у Киљу свједочи, да гроф Муравјев није само сврнуо у Берлин, што га је туд пут нашо, него да је имао наміјеру да ступи лично у односе и са берлинском владом. Познато је да је Немачка у последње доба дјелима посвједочила, да је у сагласју са Русијом и Француском односно источног питања; такођер је познато да је Аустро-угарска настојала да изврши пут споразуму између Немачке и Ниглесске, која се сврха приписује и скорашњој посјети грофа Голуховског у Берлину. Посјета и дочек грофа Муравјева у немачкој престоници значили би, да Немачка остаје и даље уз Русију и Француску у источном питању. Овијем држањем Немачке тројни савез изгубио је сваки значај односно великог питања, што се сада претреса у Цариграду; и за то је према Русији ту остала сама Ниглесска. Кад би уз

Ниглесску пристала Немачка, тијем би и тројни савез ступио противу источне политике Русије и Француске. С тога гледишта, радосна је појава и посјета грофа Муравјева у Берлину.

Тако је гроф Муравјев већ дао доказа, да и под његовјем руковођењем спољашња руска политика остаје иста, досаданња.

Ово држање Немачке у источном питању не годи нимало некијем политичкијем круговима у Бечу, особито послје оног знаменитог открића Бисмарковог. Ваш поводом посјете грофа Голуховског у Берлину чули су се из Беча гласови отвореног незадовољства. Бечки „Рајхсвер“, који је замијенио стару „Пресу“, и који се сматра органом вишијех војничкијех кругова, дошло је тада оштар чланак, који је учинио велики утисак. Ту се вели: „Кад су у Берлину с неким добро, онда они држе то само за себе; а кад се против каквог противника костреше, онда су им савезници у најбољем сјећању. То је врло практично, али богме не за савезнике... Од сувишне бриге и сувишне уердности за добро ближњеганашег, ми заборављамо сами себе. Можда би добро било, кад бисмо ми приступили грофу Муравјеву... Ми се силом спунтамо до силе другог реда, прилагођавајући сав свој рад берлинском угледу. Та ваљда смо и ми нешто. Узимамо стучај, да Муравјев помисли, како би на неки начин у руско-француску комбинацију могао и Аустрију обухватити, а да тијем не поремети њен положај у тројном савезу. Зар би се тако што морало одма из руку испустити за љубав задовољног осмјеха берлинскијех дипломата? Како жалосно мислимо ми сами о себи, како бескрајно скромну улогу присвајамо себи у тројном савезу! Ми сматрамо Немачку као преходницу, која нас за собом вуче. Што су они, то смо и ми.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

С ПУТА САКСОНСКОГ КРАЉА ФРИДРИХА АВГУСТА У ЦРНУ ГОРУ 1.)

Мјестне власти, настојећи да угоде Краљу, јавише Владци Петру Петровићу, који тек дознаде, да се тако висока особа налази у Котору, и представљајући да жели посјетити Црну Гору, даде на знање которскијем властима, да ће се наћи сјутри дан на одређеном мјесту, на свом земљишту, близу аустријске границе.

Краљ, кад чу то, одлучи да посјети Црну Гору. У колико сам дознао, Владика је мислио, из почетка, да сађе у Котор, да посјети Краља, па је одлучио, да га чека и дочека на граници своје државе.

Приправивши све што треба сједети дан, 31 маја, око 8 ура из јутра, Краљ узјаха на коња, у пратњи своје свите, и 40 до 50 људи, који су дијелом водили коње, дијелом пратили, сви из мјеста, под заповједи свога старјешине, оружани по пародски, дугијем и малијем пушкама и хандарима. Почесмо се невати уз брдо на коњима, врло вјештијема, којијема се слијепо повјерисмо, по напутку пратиоца.

Идући тако уз брдо, паљба из пушка изнад нас, наоблачи, за час, ведрину и плаветило неба на оној висини. То је

био Владика, који је са врх брда поздравао Краља. Његова колосална појава још је боље падала у очи у дугијем црнјем халинама. Био је окружен великом пратњом.

Кад смо се приближили, Краљ сјаха и Владика га поздравил, и понуди да сједе, да се одмори, на један кам начин велике столице, застрт струком, што Црногорци носе преко рамена, мунки и женске без разлике, љети од зора, а зими да заклоне плећи и врат од студени.

Тај дочек и гостопримство, што је Владика приуговорио Његовом Величанству, на оном мјесту суровом и пустом, било му је веома угодно.

Близу нас је текло поток најбистрије воде, што је хладна извирала из камена, која је свијема добродошла и оном часу, јер је суице печло.

Владика замоли Краља народнијем језиком, преко капетана Орешковића, који је чинио од тумача, да изволи посјетити његову столицу на Цетињу, надостављајући, кад не би то учинио, да би било као поћи у Рим а папу не видјети. Краљ прими удворни позив Владичин, и последи кратког одмора, опет изјасасмо наше мирне коње.

Црногорци, што су били у пратњи Владичиној, бијаху средњега раста, конституави, снажни, витки и лаки, живахнијех очи и оштра погледа, опаљени суицем, сви брцима, првенијем каницама на глави, у сувенијем бијелим гуњевима, стегнутијема по средини пасом, за којијем имаху по двије мале пушке и хандар; гађе до испод кољена од више реченог суица, ошанке (врета сандала,) главе обриваче само с причином на затијку, по турски, и преко рамена струка са пушком.

Владика је био собом довео коња врло мирна и добро навикнута онијем пу-

товима, за Краља, који одма прими понуду, и за вишу сигурност Краљу су са страна била ваљда по два пратиоца.

Кољ је турски оправљен највећијем луксеумом. И Владика јахаше такођер на турског коња, много ватренијег, на ком сјеђаше великом вјештином, одакле се видјаше, да је навикнут јахати по онијем гореквијем путањима.

Кад су дошли код једне лијене шумице, одакле је око могло слободно у полукругу уживати на далеко; према нама на лијево зеленаше се буква гора, у чијем хладу још се бијељаше снјег, што по мало тонећи се, напашаше блиску зелену ливаду. Ту се заустависмо. Краљ, Владика и сви остали сјашу. Унаоколо није било трага каквог села, осим једне појатице, покривене лишћем.

Кад смо сашли на лијену пољану у долини, окренули смо на лијево, како ће према нама остати Владичина столица. Кад смо стигли ту, Краљ и сви остали сјашу.

Двор цетињски не треба преноста вљати као какву палату, или двор којег јевропског владца или другог великана. Истина у њему живи један владалац али владалац-еннекон, владалац који живи у самоји једног манастира, као што су живјели апостоли по пустијем мјестима.

Један степен од камена, који није дотичало гвожђе занатлијско, уздиже те на пространа врата, одакле се улази у малу авлију, изнад које висока стијена одсијечена вертикално природом, служи јој као јак, неприступан зид.

Камене унутрашње степеннице покривене, увде до доклат, који се пружа уз зграду, са великијем прозорима полукружнијем, који гледају у авлију. Из овог ход-

ника улази се у соба, које имају прозоре према пољу. Пет је соба, једна од друге, свака су два прозора. Прозори омањи, те не одговарају величини зграде, имају стакла и канке. Најприје се улази у малу собицу са једнијем прозором, која служи као предсобље владичинијем собама. Ова собица са једнијем прозором, до доклат, гледа у авлију, то јест према цркви, која је ту близу, отолен се улази у прву собу, гдје је библиотека владичина, која је доста богата, с књигама лијепо узвезанијем, различитијем језицима, то јест, српском, руском, француском, грчком, и т. д. Друга до ове изгледаше као соба од примања, јер у њој бијаше једно канапе са округлијем столом преда њ, укуне модерне радње. О зиду изнад канапета висаше велико огледало у оквиру позлаћеном, према коме на супротном зиду бијаше сат, такођер у позлаћеном оквиру, који сваки пут откуцајући, завршиваше с изабранијем музичкијем комадима. О друга два зида висаше по једна сабља богато окована. У овој истој соби бијаше још писаћи сто, фино израђен.

Трећа соба бијаше спаваћа са укусенијем креветом најфинијем радње (una lettiera di finissimo lavoro galante, con intersiature assai bene conservate.) Ове три собе, у које се улазило из једне у другу, биле су стављене на расположење Краљу.

Тек смо стигли, свакоме је било одређено гдје ће отпочинути. Она собица пред краљевијем собама била је одређена за двојицу из краљеве пратње. Здвора, на вратима ове собице, стала су на стражу два Црногорца оружана голијем јатаганима.

Особље што се налазаше у стану владичином бијаше: његов рођак човек од прилике од 37 година, декориран од

1.) Biasoletto, Трјезиће, 1841. — Овај опис претставља је у свечаној свесци римског часописа La Vita Italiana, о женидби И. К. В. Принца Напуљског; а нијесмо задовољни да је гдје био на српски преведен; отуда још виша ваљност овога превода.

Они су имали уговор о неутралности с Русијом, ми га такођер можемо имати!...

Овакав говор врло је карактеристичан за односе између Беча и Берлина у почетку нове године.

Г Л А С Н И К

К. Ц. ДРЖ. БИБЛИОТЕКЕ И МУЗЕЈА

Приложили су:

I. Г. Ком. Луђи Болвићи Порта, проф. на Болонском Свеучилишту у Италији, из богате збирке многобројних својих научних минералогских списа развијених књига — 39 комада;

II. Г. С. С. Бовчев, из Пловдива у Бугарској:

1.) *Юридически прѣгледъ*, год на IV-та 1896 — 20 свезака; а за 1897 годину — редовно;

2.) Българска Збирка:

а.) год. II-а 1895 — 10 свезака,
б.) год. III-а 1896 — 10 свезака,
в.) година IV-а 1897 — р довно;

3.) 2 властита своја дела и споменску свога 25 годишњег књижевнога и општинскога рада;

III. Г. Ст. Максимовић, адвокат из Пожаренца:

1.) Нову Збирку за 1894, 1895 и 1897 — 3 књиге;

2.) Право за 1885, 1886 и 1891 — 3 књиге;

IV. Г. Д. М. Ђорџић, књијар из Биограда, својих и туђих издања, међу којима и лијени број својих пријевода, рачуних књига — 303 ком;

V. Српска Дупрочка Штампарија А. Пасарића од својих издања — 3 комада;

VI. Г. Др. Хем. Ј. П. Панаотовић од својих списа — 1 комад.

Од листова примамо до сада шледеће:

1.) *«Српски Писар»*, из Ср. Карловаца, главни уредник Јован Живковић;

2.) *«Српство»*, из Вршца, одговорни уредник Др. Бранко Илић;

3.) *«Домаћина»*, из Биограда, одговорни уредник Душан А. Ђокић;

4.) *«Женски Свет»* из Новог Сада, издају и уређују Аркадије Варакини и Александар Јорговић;

5.) *«Школски Одрек»* из Новог Сада, пакладом Српске Књијаре Брате М. Поповића;

6.) *«Босанско Херцеговачки Гласник»*, из Биограда, одговорни уредник Ј. Ђ. Ковачевић-Босанић;

руског Цара, који је служио у једној полској регименти. Он је говорио осим народног словенског језика пољски и италијански. У одсуству владицином он га заступа у свјетској стварима. Други млади, који познаваше више језика, и виђаше се добро образован, по имену Милаковић, такођер одликован рускијем орденом, који на једвој ноzi рамље, био је тајник владин. Два три придворника лијено обучена у народном одјелу били су понови; један дјетић од 9 до 10 година, врло лијено обучен на народну, говорашу да је синовац Владичин, справљаше се за свештеника, по чему се морао сматрати као наследник владин; и још многи други, који припадаху иседави дамахој и дворској стражи.

Исте вечери Владика се обукао у униформу свештено хаљине, и тако се Краљу преставио. Уз то се справљаше вечера... Вечера је била обилата као у ученицима, тако у јелима, која су била сва укусна.

Послије вечере путница су једва чекали да почину. Ја сам зането слатко спавао, и пробуди ме тек цркултање дастанца, које у зори проламаше прво тишину оне долине, са прјесом којег удаљеног пастира, што највише гласаше свануће дана.

(Наставиће се.)

7.) „Lovačko Ribarski Vesnik“ из Крижевана, уредник проф. F. Z. Kestrcanek.

За Музеј приложио је:

Г. Мило Јововић из Бара 20 ком. старијех нована.

Племенитим приложницима благодарност и признање.

Цетиње, 24 Јануара 1897.

Државни Библиотекар и чувр Музеја
Проф. Филип Ј. Ковачевић.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Прва главна скупштина Српске Банке у Загребу) држана је у Загребу 5 јануара т. г. под председништвом њег. пре узвишености г. др. Ливија Радовијевића, у присуству г. барона Јована Живковића као председника и г. др. Богдана Медковића као потпредседника управе банке. Учествовали су на скупштини 93 акционара који су ради права гласања депоновали 8153 акције, а тако исто учествовао је и велики број других акционара, који нијесу депоновали акције, јер нијесу хтјели вршити право гласања. Акционара је било из свију крајева овог српства, тако исто из Далмације, Гоеме и Херцеговине и краљевине Србије.

Српска је банка у првој години свога опстанка добијела чисте добити 126.945 ф. Ово ваља сматрати за врло лијеп резултат тим више, што је то прва пословна година банкиног рада, а сваки је рад по самој природи ствари у своме почетку са већим тежкоћама и трошковима скопчан; тако се само у име трошкова оснивања од првогодишње зараде 4.654 ф. 40 н. отписати морало. С овим би издатком чиста добит банкина за прву пословну годину, која обухвата једну и по године банкина рада, износила 131.602 ф. авр., а то износи преко 5% чисте добити на акциону главницу.

Да ће финансијални резултат српске банке у Загребу од године до године све то већи и сјајнији бити, — том нема ни какве сумње. Али када смо ми год. 1895. оснивали „Српску Банку“ у Загребу пред финансијалних пробити, које сачињавају главну сврху опстанка банкиног, имали смо ми у очима и друге важне интересе народа нашег, који са опстанком и развистком банкарске радње банкине сами по себи долазе и силно дјелују на материјално и народносно ојачање народа нашег у овим крајевима.

Прикуштити око себе све веће и важније индустријалне и меркантилне снаге у народу нашем, набавити велике новчане изворе, те отворити јестина кредита народу нашем за трговину, земљорадњу и сваковрсна подухвта: то значи еманциповати наш народ испод туђе материјалне превласти, ставити га на сопствене ноге, и тиме га учинити јаким и самосталним фактором у друштвеном животу и народносно положају.

Српска Банка у Загребу већ у првој години свога опстанка и у овом је погледу велике и замашне успјехе постигла. Чланови банкине управе, надзорништва и повјереништва садрже у себи прве и најбоље финансијалне, меркантилне и индустријалне снаге српскога народа у овим крајевима. Посредством ових својих органа концентрисану се и регулишну све то више сви кредитни послови наших људи код „Српске Банке“ у Загребу. Српска је банка ажурна са свим већим пословима, који се у земљи предузимају, те је кадра, да конкурише у сваком погледу са другим новчаним заводима, који на том земљишту раде. Српски трговци, подухвтајници, и опште, који кредита потребују, налазе га сигурно код Српске Банке у Загребу, под модалитетима, који су много повољнији, него у институтима, који се налазе већином у туђин а наиме у јеврејским рукама. Пријатно биљежимо и ту важну чињеницу, да први и најугледнији трговци из Босне и Херцеговине православно и мухамедовске вјере радо своје кредитске послове са српском банком и извјештавају их о свима тамошњим трговачким, кредитним и народно-економским приликама. Мило нам је од управе српске банке и то разумјети, да су трговци из Босне и Херцеговине, како православно тако и мухамедовске вјере врло солидни и поуздани елементи и да су у вршењу својих обавеза у сваком погледу тачни и савјесни. Српска је банка у првој години свога опстанка омогућила, да се оснују српски и вчани заводи у овим крајевима народа нашег, гдје таквих завода до сада никако није било и гдје је по томе наш народ био до сада потчињен материјалном, друштвеном, по томе дакле и политичном притиску туђинског утицаја. Српска је Банка у Загребу припомогла, да се већ прве године њезиног опстанка подигну српски новчани заводи у Окућанима, Кореници, Госпињу, Ердевику, Слатини, а ради се а на оснивању других завода, који ће бити у српским

рукама, а стајаће под заштитом српске банке у Загребу. Шта пак ова чињеница значи, и каква домаћаја има на материјалне, друштвене, народносно и политичке одношаје њашег народа, о томе нећу даље да говорим.

Као што горе споменуемо, српска је банка у Загребу прве године свога опстанка добијела чистог прихода 131.602 ф. авр. и авр., од које своте кад се одузму трошкови оснивања од 4.654 ф. авр., остало би на раздџбу чистих 126.945 ф. 51 н. авр.

Прва главна скупштина Српске Банке у Загребу закључила је једногласно да од ове чисте добити од 126.945 ф. авр. уложи у резервни фонд 110.000 ф. авр., 2000 ф., вотира на српске народне добротворне циљеве, а остатак од 13.041 ф. 33 н., пренана се на рачун добитка за пословну годину што долази. Уједно ваља нам опазити и похвалити родољубно пожртвоване чланова цијелокупне управе, надзорништва и повјереништва српске банке, који су се у корист српске банке за прву пословну годину српске банке одрекли од свих тангијема и трошкова, који им у смислу банкинх статута плу. Они пак 2000 ф. авр., одређених на добротворне циљеве, подјелили је управна саразмјерно на Матицу, српско народно позориште у Н. Саду, на учитељски коопит у Пакрацу, на светосавски фонд у Карловцима, на пострадале од поплаве у Србији, Црној Гори, Босни и Херцеговини и на неке најпрече црквене и школске потребе у горњој крајини.

Врло је важан закључак главне скупштине банке, којим од овогодишње добити 110.000 ф. уноси у свој резервни фонд. Ако дакле акционари од прве пословне године и не добијају дивиденде, са дотирањем резервног фонда у своти од 110.000 ф., подигла се у толико ефективна вредност њихових акција. Српска Банка у Загребу, која има 1.530.000 ф. уплаћеног акционог капитала, створила је већ прве године свог опстанка резервни фонд од 110.000 ф. Ова чињеница јако иновује, јер у нашим крајевима нема ни једног новчаног завода, који би имао толико мобилног акционог капитала, као што је сам резервни фонд Српске Банке у Загребу, који је прве године свога опстанка створио! Ова чињеница говори сама за себе тако јасно, да је излишно свако даље тумачење. Велики акциони и резервни фонд омогућује Српску Банку у Загребу, да може набављати сва пужна новчана средства у првим новчаним заводима монархије по најумјеренијим условима, а с друге стране пружа потпуна и сигурна јемства улагачима и вјеровницима банке уопште.

Услед горњих закључака, који омогућују, да Српска Банка има довољно материјалних средстава, да би одговорити могла свима захтјевима, који би се на њу ставили, закључено је, да се дала уплата акционог капитала за год. 1897 не предузима. У текућој ове године намјерава Српска Банка, да приетупи оснивању земљорадничких задруга у нашем народу.

Оснивање „Српске Банке“ у Загребу има и ту велику корист за себе, што се сваке године приликом држања главне скупштине даје прилика, да се материјалне и умне снаге из цијелог овог српства народа нашег у Загребу састану, међу собно упознају, те у приватним круговима расавјетују и о општим народним пословима и свеклопним приликама, које се овог српства тичу и у будуће тичале буду.

Из овог извјештаја може свако сазнати, да је оснивање „Српске Банке“ у Загребу била српска замисао, да лежи на сасвим здравим основима, да има сигурну перспективу на велики успјех и да ће бити у будуће један од најважнијих чињилаца, који ће моћи утицати на развистак материјалног друштвеног живота овог српства.

Овај извјештај из компетентног пера г. Ђ. В. добијено је новосадско „Н. Доба.“

Општа правила за прву помоћ без љенара.

Живот је човјеку најдраже благо, а здравље весели тај живот, као што сунце весели дан. Док је човјек здрав мисли да се не може нигда обољети, а кад се оболи, не мисли, да је свака болест почетак смрти. На ипак може гдјешто најмања погрешка или непажљивост може да донесе смрт мјесто нечеђења.

Најпотребније је знање човјеку оно, које га учи, како ће да се очува здрав, а како ће да се нечијеји, кад оболи, није могуће свакоме знати: за то има љекара, који су у тој науци посветили свој живот и које не треба нигда обићи, ако су нам у болести при руци. Зна се поуздано, да ови народи најбоље напредују у здрављу, а најмање умиру, који су вични у свакој и најмањој болести тражити љекарску помоћ.

Али има и такви прилика, гдје човјека задеси каква непогода изненада, и то таква непогода, која грози животу, ако му помоћ не дође брзо. У таквим приликама

дужност је сваком човјеку да буде љекар своје пострадалом ближњему и ако није љекар; као што је дужност бабици да врти свако дијете које умире у порођају, и ако није свештеник.

У срећнијих народа брине се влада, како ће да сачува оне, који пострадају каквим злим удесом. За ту циљев она обучава и обдржава особене људе и ти заводи (Rettungsanstalten) многе су већ снасли од смрти. Код нас још тога нема, и док док га не буде, морамо помагати сами себи.

Да би то могли, потребно нам је неко знање, које се код нас не налази у школи. Да би се то знање распростало у наш народ написана је ова књијка. О томе, како се човјек спасава од смрти кад пострада, ваља сваки што да знаде, јер смрт је зао гнет од кога се свако радо спасава. Можда ће бити и таквих, који неће нигда моћи употребити што су овај научили, али — зар ми носимо оружје крај себе само овда, кад знамо, да ће нас когод напасти, и ко је још жалио што није имао прилику да се љиме обрани?

А десило се да својим знањем једном једитом сачовјеку нашем сачувају живот и можда повратимо га његовој породици, која би без њега пронала, како је тада богата награда за ово мало труда!

Има више узрока, зарад којих се живот у човјеку може да притаји, да нам се чини, да се је сасвим угасио.

Да би лакше схватили, нарав шкољивих утисака, што могу живот да уздрже, или ако трају дуже, сасвим да га угасе, ваља најпроче да сазнамо чиме се тај живот одржава.

Човјечије тијело састоји се из мношине справа који се зову прибори (органи), ти се прибори од онога часа кад се човјек роди почињу да мичу, захватајући једно у друго као оно точкови у часовнику, а то мицање скуна зове се живот.

Мицања има двојакога у нашем тијелу; једно зависи од наше воље, као што су руке, ноге и језик, које можемо мицати кад нам је драго, а друго не зависи од наше воље, него иде само од себе, на било да смо будни или да спавамо. То је мицање срца и плућа (бијеле цријевце). У средини између ових прибора, леже они, који се мичу ипак без наше воље, али, које можемо и повољно да мичемо, као што су груди и вањци од очију.

Вољно мицање произлази из наше воље, за то се тако и зове. Та воља справља се у мозгу, а њу извршују вањци, који полазе из мозга као грање из стабла и губе се по месоу. Како воља надражи живац, месо почне да се грчи, и мицање је готово. Код здравља мозга и живаца мицање свакад има свога основа, и ако је наша воља неограничена. Код болесна мозга, мицање бива гдјешто и против воље болесникове, и ако је то мицање бурно, ми кажемо болесник је бесомучан. Код обољелих живаца, човјек би гдјешто хтио да се миче, али не може да изврши своју вољу и ми већемо, да му је узет овај или онај дио тијела.

Оно мицање што бива без наше воље, потетиче ваздух. За то је ваздух први услов за живот. С тога човјек мора да дише без престанка, да би ваздух надраживао живце, да они могу да покрећу срце и плућа. Ваздух је дакле за наше тијело то, што је кључ за часовник. Он напери живац, а овај миче све приборе.

Они прибори, који се крећу по нашој вољи, могу престати да се мичу а да за живот не буде никакве штете. Шта више њима је потребно мировање, (одмор) за то што се дугим мицањем уморе те осјећамо да нас боли. Ови прибори који морају без престанка да се мичу не уморе се никад, јер кад би то било, и они би застали, живот је за неколико тренутака у опасности, да ће се угасити.

Кад ова друга вретна органа застане у своме мицању, човјек је обамрло, кад престану са свим да се мичу и то за дуже вријеме, нема силе, која ће их тада покренути, ми већемо човјек је мртав. Има прилика, гдје нам се човјек показује на први поглед као да је у великом мртв. У његовом тијелу престало је све мицање, он је већ сав хладан; на ипак може то бити само обамрлост, и ми смо дужни, како се у нама породи та сумња притећи му одмах у помоћ. Да бисмо има прилика гдје морамо то да чинимо, био човјек још жив или мртав, а то је кад пострада. Гдје што је сав труд уалуд али се ипак дешава, да можемо на гдјештојет да спасемо.)

1) Овај језик доносио из биоградског „Народа“, а написао га је покоји г. др. М. Јовановић.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 24 јануара (С Двора) Његово Височанство Господар дао је за пострадале од глади и куге у Индији 1000 флорина. Његово Височанство бани се од прошле педјеле на Крушевцу.

(Из дипломатских кругова.)

Његова екселенција г. маркиз Кастел-Бланко прошле недјеље славно је свој сребрни пир, којијем поводом управљено му је одовла више честитака.

(Светосавска прослава.)

Из унутрашности добили смо више извјештаја о светосавској прослави по нацијем школама, и то из Никшића, Даниловаграда, Шавника, Зете, Крњаци и Ошња. Увјерени смо да ће нам стићи и из осталих крајева. Свуда су се држале сходне бесједе, пјевале и декламирале патристике пјесме, по већ усвојеном и лијеном начину обичају. У Никшићу је читаоница одлучила да зида свој дом, кому ће бити и позориште, и одма се скупило пјесничко фиорина прилога на ту лијену сврху. На Даниловом граду одлучено је да се зида сходно зданије за школу, која је сада у манастиру Ждребанску; и уз то је онет успостављена читаоница, која се пада у помоћ са страних у листовима и у књигама. У Ошњу је и ове године Високопресвештеном Митрополитом Хаџи-Савом о илато обдарно школску дјецу својом даржељном руком. Простор листа не допушта нам да дописе о овимјем истовјетнијем прославама дописмо; а радо ћемо биљежити свако лијено дјело којим се знаменити Светосавски дан прослави.

(Наименовање) Г. Милан Рамадановић био је наименован за секретара окружног суда у Подгорици.

(Парастос) Јучер је у манастирској цркви био парастос пог. Љубу Пенатовића, омиљеном српском пјеснику, као на дан његове смрти. Парастос је приредила цетињска општина. На парастосу је присуествовао лијени број покојникових поштовача.

Приликом овог парастоса, наш пјесник г. Радоје Црногорац, сијевао је следеће стихове:

На парастосу ево нас твоје,
Да теб' Љубо пјеснику српском:
Што си гонио са Српства таму,
Заждимо свјетле у светом храму.

Пред Петром светим, оvdје нас сво,
Гдје „Два Анђела“ Божја си сијев'о.
„Што један носи круну Душана,
А други сабљу бега Ивана.

Што их давају Књазу пјеснику,
Који стоји Српству на бранику.....“
— Ево нас оvdје, наламо свјетле,
Имену твоје — што мријет' неће.

(Снијег.) Послије доста промјенљивог времена, у почетку ове недјеље пао је снијег, до метра висок, тако да је б о преклину колеку комуникацију. Од опомадне је лијено топло вријеме, те снијег ишчезава. Путови су рашчишћени колеском саобраштају.

(Племенити поклони.) Приликом свето савске свечаности и прославе двадесетпетогодишњег учитељског рада г-ђе Јелене Вицковића учитељице цетињске жен. основ. школе, г. Арса Пајевић поред лијених поклона послао је поменутој г-ђи учи елци неколико златних крстића, да их разда за успену својим бившим ученицама, што је поменута госпоица учинила, чим је гоесп. Арса задужно г-ђу учитељицу и њене бивше ученице, да му увијек буду благодарне, и да га се дуго и дуго сјећају.

— Пишу нам с Љуботиња:

Крајем прошле године стиже жалосна вјест из Пловдива у Бугарској, фамилији Вујовића, да је умро тамо храбри и оне дубљени официр Митар Гружић Вујовић. Којико је покојник дубљен био посвје дачено је кад су: Љуботињани, Грађани, Добљани, Цеклињани и Црмичани у великим групама дошли и оплакали покојника, одајући пошту храбрине своме другу. За вријеме пошљедњег рата био је врло добро познат не само као добар официр но и као добар лични јунак, у којему је посјекао четири непријатељске главе, међу којима је у Куче (Фундину) посјекао бившау турског, и узео му сабљу и кова. Кад је било заузеле Никшића, дато му је било 300 војника под командом, са којима је поноћи ударио на турске шанчеве на „Петрову Главицу“, које је и заузео.

Тако исто при заузећу Бара, Приморја и Скадарске крајине, дато му је 300 војника од баталеона дуботињског, а пола од доњо црмичког подкомандиру Раду Вуксановићу, те су изгорели турско сево Зогање на вратима Скадра, и тако је

свагда предузимљив био у вршењу својих дужности, да су свагда њиме били задовољни његови надлежни.

Као угледни официр и лични јунак по највишој наредби ишао је с депутацијом на погреб блажено почившег Цара ослободилаца Александра II, гдје је зетунско црногорске офицере.

За његово лично јунаштво и разне заслуге био је одликован од Његовог Вишочанства Господара свијма вјичким орденима, међу којима крста његова храбра преа златна медаља Обилића, Данилов крст IV степена и св. Станислава IV степена.

Овога зета зажели поћи код свога сина у Бугарску и с дозволом пође у Пловдив, гдје га снађе напредна смрт још у јакој снази, и ту је уз пратњу и којичку музику сахрањен.

Нигда не прежаљени, добри и поштени брате, лака ти црна земља, а међу нама вјечни спомен.

(Одбор у помоћ) пострадалијех наших крајева од поплава до тавно нам је следећи наставак списка прилога:

Свота скупилијех прилога износила је у прошлome броју

а. в. фиор. 22.498 и 2 нов.

Српска православна општина из Пачена фиор. 215 и 75 нов. Г. г. Лука Вешњи економ, Сима Златичанин професор и Бранко Мијајловић вој. апотекар из Зајечара у Србији скупили: фор. 105. и 60 н. И то: приложине у папирним динарима:

Г. Мелентије владика 12, г. Милан Арсенијевић трговац 10, г. Јован И Алексић марвени лекар 5, г. Сима Златичанин проф. 10, г. Фрања Вавричек апотекар 10, г. Михаило Јоцић адвокат 2, г. Војан Мијајловић обр. келнер 2, г. Анђелина Ничићка учитељица 5, г. Димитрије Јевтић војни капетан 2, г. Сава Димитријевић апотекар 3, г. Милутин Гајић судија, г. Светозар Карамавић пратикант и г. М. Д. Лешјанин писар по 1, г. Милета Дугомерски гостиничар, г. Цветко Томић трговац по 2, г. Андреја Јовановић мајор 5, г. Илија Јонович трговац 4, г. Петар Јонович трговац 3, г. Јован Науковић трговац 2, г. Јеврем Илић трговац 1, г. Др. Лаза Илић окр. физикус 10, г. Светислав Атавацковић мајор 3, г. Милосав Симић мајор, г. Јован Ванић цуконик по 4, г. Драгутин Пецић назорник 3, г. Тома Ј. Милошевић марвени лекар 4, г. Др. Михаило Јоренц мајор 5, г. Милутин Лешјанин свештеник, г. Поп Веља свештеник по 1, г. Др. Милан Дамјановић општ. лекар 10, г. Др. Михаило Митровић војни капет. 5, г. Ђока Цветковић капет. 1, г. Милан Радојковић чиновник 1, г. Јован Спужић капет. 2, г. Алекса Грнчаревић чиновник 1, г. Матија Грујић капет. 4, г. Ђока Модеровић судија 2, г. Адам Пековић трговац 1, г. Кишевић чинов. железнице 2, г. Андра Миладиновић трговац 5, г. Алекса Радовановић капет., г. Стева Валовић трговац, г. Јеремија Савић трговац, г. Љуба М. Станојевић трговац, г. Аксентије Сретеновић капет., г. Јован Симић трговац, г. Павле Вујић пресевац, г. Никола З. Лазић професор, г. Урош Јовановић предавач г. Милан Јевтић суплент, и г. Стеван Колар предавач по 2, Г. Димитрије Корнанић предавач 3, г. Милош Миловановић професор 5, г. Мих. Марковић предавач 2, г. Јеремија Терзић ерески капетан 5, г. Стева Михаиловић општ. помоћ 2, г. Сава Пауновић п.-цуконик 5, г. Тодор Игњатијевић благајник 2, г. Драгослава Симоновић кћи п.-цукон. и Градослав Симоновић син п.-цукон. по 5, г. Бранко Мијајловић апотекар и г. Петар Војовић мајор по 10, г. Лука Вешњи економ 16.

Свега 244 дин. у картама.

Администрација „Заставе“ што је скупила Српкиња из Бачког Петровог Села Нови Сад фор. 2 и 32 н., г. Лука Јоцић, књиж. из Новог Сада а. в. ф. 20, г. Божо Дукљановић Пинер из Солуна 9 ф. 60 н.

Свега до данас а. в. фор. 22.851 и 29 н.

Из Подгорице.*

По 10 фиорина: Г. г. окружни кап. Милован Јаковић, војвода Бећир Бег Османовић, бригадир Јово Мартиновић, царско-отомански консул Криво Ебендија, кап. Лука Пенезић члан окр. суда, Дервин Ефовић члан окр. суда, др Митар Радуловић окр. лекар, командир Гигоје Ј. Беговић (јану крапу), Садик браћа Лукачевић трг. 25 фиор., Василије Марковић трг., подком. Селим бибезић трг., официр Мустаф Бурђевић трг., Јакуп Думановић трг., — По 5 фиор.: Г. г. кап. Крето Лановић, подком. Томо Радичевић, проф. Филип Јерговић, официр Сава Шестић, офиц. Велипа Лукић, Андрија Гвозденић трг., Васо Радуловић трг., Стеван Рачићковић заст. капетански, Васил Ђиновска икономисац, Осман Бег Османовић, Благота Радуловић, Богдан Брапоножић трг., Садик Алибалић трг., — По 4 фиор.: Г. г. кап. Медо Лукачевић, Јакуп Васов Херцеговац. — По 3 фиор.: Г. г. све-

штеник Крето Поповић, Станко Марковић учитељ, Ристо Роговић, Павле Болачевић трг., Медо Салагић трг., Илија Мартиновић трг., Јово Стјепић трг., Хаџе Пашић трг., Ахмет Марић трг. — По 2 фиор.: Г. г. Захарије Радичевић учитељ, Јово Поповић сек. окр. суда, Боље Гвозденовић сек. окр. суда, Већо Хаџи Алилов трг., Омер Махмутов трг., Ибраим Ачковић трг., Боље Михатовић трг., Сел. Думановић трг., Лука Стјеповић пред. општине, Нешо Васа Лановића трг., Дервин Грађевић трг., М. браћа Галичић трг., Сјоко Вацо, Јагош Велимировић, Јован Пејаковић, Мило Маркуш, Мет Речко, Дуло Думановић, Анђело Гуга, Митро Лисичић, Перина Вошчевић, Радован Зеконић, Марко Радуловић, Крето Радуловић, Дуло Хусена Мујова, Јован Лукић, Ристо Тодоров. — По 1 фиор. и 50 новч.: Г. г. Нешо Кулић, Ибро Лединић. — По 1 фиор.: Г. г. Нешо Станић сек. финан., Стеван Гвозденовић сек. финансије, Бећир Фазлић, Јован Радован Мерчарица, Ђоко Радованов Мерчарица, Ристо Марковић учитељ, ком. Сава Вербица, официр Медо Аблахбегов, Хаџи Аблах Водонић, Илија Лановић, Јако Чубрановић, Ило Пенезић, Радосав Михаилов, Хамза Керовић, Дуфо Бербер, Јако Болевућ, Вукале Никол Иваншевић, Лазо Гвозденић, Јефто Тукловић, Нико Пинер, Мустафа Абдгаћ, Марко Пејаковић, Ибро Хаџи Мухамеда Башић, Халдар Беченић, Мало Прашавић, Ахмет Покирић, Дервин Диглисић, Мурат Користвоић, Дервин Лукачевић, Смајл Булић, Хамза и Муслија Османовић, Нико Новаконић, Милија Лечић, Стеван Радовић, Павло Бурић, Михат Радованов, Хамза Дервишевић, Крдуи Јовишевић, Благота Лукић, Илија Р. Загора, Док. Мара Груда, Хаџи Рустан Катин, Алил Бег Османовић, Нешо Ђуров Радуловић, Благота Перов Пећар, Хаџи Хандаров, Нешо Поповић, Хаџи Осман Шабацковић, Никеле Топали, Јакуп Бег Хаверић, Јоно Максимовић, Ристо Живалев, Хусен Мет Хаџа, Пашко Гвозденовић, Јован Шутанов, Сало Рамадановић. — По 60 новч.: г. Кол Коча. — По 50 новч.: Г. г. Марко Милатовић, Крето Мирочевић, Јусуф Шеховић, Осман Мујачевић, Крето Станић, Буто Дедаловић, Јово Богданов, Ислам Лачевић, Раца Гуеињац Трифунов, Крето Поповић, Марко Ораховац, Тахир Османов, Нешо Ј. Лешјанин, Село Дервишевић, Мујо Машов Хаџиаметовић, Смајл Хаверић, Смајл Стрипић, Стеван Штирић, Филип Станић, Симо Благов, Јакуп Зипхасовић, Илија Пећанин, Тахир Дервишевић, Шабац Добра, Благота Савов, Нешо Максимов, Хаџо Смаја Ходина, Темо Турковић, Ибраим Бег Хаверић, Суло Бег Хаверић, Смајл Вешаић, Тука Мисел, Нико Бурић, Јивко Лановић, Илија Златичанин, Ђоко Мирков, Медо Мучић, Јакуп Ђурђевић, Нешо Зеханин, Јован Белевућ, Војо Милонић, Омер Ђурбузовић, Медо Алибалић, Село Челебчић, Никола Ш. Тапанско. — По 30 новч.: Г. г. Јак Данја, Хусени Мујов, Омер Мујов, Радован Туров. — По 20 новч.: Г. г. Луш Ђон, Далит Тахироп, Војо Гуеињац, Ибраим Ракић. — По 15 новч.: г. Томо Лековић. — По 10 новч.: г. Ђорђија В. Беговић. — По 5 новч.: Г. г. Мавле Петков, Марко Борич.

Из Колашина.

По 10 фиор.: Г. кап. Широ Вузеић. — По 5 фиор.: Г. г. Митар Пекић, др М. Радуловић, Петар Шкеровић, Браћа Бошковић, Ђорђе Станић. — По 25 фиор.: Г. г. Аван Марић. — По 4 фиор.: Г. прото Н. Симић. — По 3 фиор.: Г. г. Стево Мишић, Марко Ајдуковић, Павиљ Ђепњак, Живко Ничевић. — По 2 фиор. и 50 новч.: Г. Јокан Ивановић. — По 2 фиор.: Г. г. учитељ Алекса Чукић, учитељ Вукић Меловарић, учитељ Љубомир Булатовић, Ристо Бошковић, Браћа Чујовић, Радивоје Гојковић, Раде Бошковић, Јусуф Адровић, Јефто Савићев. — По 1 фиор.: Г. г. Миле Нешевућ, Јеврем Драговић, Аксо Гарчевић, Браћа Вујаџић, Ибро Редић, Радоје Марковић, Андрија Булатовић, Анто Милић, Милосав Дуловић, Неђељко Воиновић. — По 50 новч.: Г. г. Јово Вукочић, Миле Лазовић, Филип Новковић, Митро Лисичић, Милосав Медојевић, Микоња Милованов.

Из Бара.

По 10 фиор. и 50 новч.: Г. Петар А. Ивовић. — По 9 фиор. и 60 новч.: Г. консул аустријски Десполо. — По 4 фиор.: Г. г. кап. Петар Думезић, кап. Петар Вукмировић. — По 3 фиор.: Г. г. Дом Петар Занта, Ђуро М. Думезић. — По 2 фиор. и 70 новч.: Г. Иво Б. Ивовић. — По 2 фиор.: Г. г. Иво Трцетић, Васил Р. тковић, Мићо В. Ђуришић, Хоџа Шаббић, кап. Иво Ђокић, — По 1 фиор. и 50 новч.: Г. г. кап. Филип Ђокић, Шћепач Ђ. Думезић. — По 1 фиор.: Г. г. Неро А. Ивовић, Мато Вукота, Шћепан А. Ивовић, Перо М. Думезић, Стево Драгић, Петар М. Стојановић, Мило Б. Перовић, Алекса Костић, Амет-ага Скијовић, Марко М. Думезић. — По 50 новч.: Г. г. Мило Вукотић, Петар Вицковић, Маре Вицковића, Андрија Мар. Думезић, Бећар Турџелица, Косто М. Дапановић, Илија Миловић. — По 20 новч.: г. Усерин Ибришимовић.

(Царева благодарност.) Руско званичне новине доносе ручно писмо царево, којим се уважава оставка гроза Павла Шувалова као генералнога губернера варшавскога. Писмо то се одликује његовошћу и признањем царевим, те је оно карактеристично и за цара и његово уважавање вјерних служитеља и за важност, коју он придаје онаком правцу рада, који је руководио Шувалова при његовој управи над долте позадовољним цољским народом. С тога саопштавамо и његов текст: „Грофе Павле Андријевићу! Са искреним учешћем пратио сам ток Ваше болести и са највећим жаљењем уважио сам Вашу молбу за смењивање. Са осјећајима поште и благодарности сјећањем се ја дугог низа истинских државничких заслуга, које сте Ви стекли у војној, административној и дипломатској струги. Ваше војне способности и Ваша енергија, које су нашле свога сјајног израза у рагу од 1877. године побудиле су ме, да Вас позовем на мјесто старешине најмногбројнијег и најважнијег дијела оружане руске силе, а Ваш бистри ум, Ваша неуздрана истрајност и Ваш славодобитни патриотизам пробудили су у мене увјерење, да ће грађанска управа повјерене вам покрајине са сложеном бригом и чврстином вођена бити. Ви сте мој избор потпуно оправдали. Изврено стање војске, која је под вашим водетвом стајала, и свију грана војене управе заслужује моје потпуно задовољство. У грађанској управи показали сте се Ви, покрај снег кратког трајања Вашег званичног рада, као примјерни извршилац својих упушта, који су ишли на благо и развитак (у јединству са оним великом домовином) вјерног оданог ми народа те покрајине, чији прави интереси као и процјетање вазда су драги моме срцу. Из пуне душе желим и падам ове, ва ће Бог Ваше здравље и Вашу снагу обновити толико, да би сте и даље могли учествовати у управи ове државе. Још једном изјављујем Вам своју искрену захвалност и своје особито благовољење и остајем за увјек и непоколебљиво Вама благодарно и уредно благодарни Николоја.“

(Антоније Масео.) Познато је већ како су Шпањолци објавили да је у сукобу код „Пунта Брава“ на Куби погинуо храбри и неустрашиви вој кубанских устаника Антоније Масео, а како је сва Шпанија ликовала од радости и мајору Стургеде, који је командовао шпанском војском у томе боју, са свих страна изјављивано поштовање и признање. Шпањолцима су паде у руке Масеове ствари: часовник, диглед, претен, ортач, преобука и друго, и то би био доказ да је Масео заиста погинуо, али његово мртво тијело нико није видео, нити Шпањолци хоће да кажу како су се докопали ових Масеових ствари, те је пала сумња на његовога доктора Сертуга, који је пробјегао у шпански табор и тражио амнестију да их је он покراо и ранио Масео. Др. Сертуга, увијера да је био код Масео све докле, докле он није издануо, и да је на коњу одурио најближем одјељењу усташком те му јавио да је вођа погинуо и оно похитало да растрјера Шпањолце да не би одијели Масеово тијело.

Антоније Масео рођен је 1848 год. Отац му је погинуо за слободу Кубе у устанку 1868 — 78. И Масео је као младић учествовао у првом устанку, и 1879. г. покушао да по ново подигне устанак, али му посао не испадне, те побјегне у Кингстон, а отуда у републику Хондурас, гдје је дослужио до генералског чина и био управитељ провинције Пуерто Карте. Пошто је свргнут преједник Сито, Масео оде из Хондураса и поче сиремати устанак на Куби. Масео је био необично висок и снажан човек, био је до крајности умјерен, није био никакво пиће, није чак ни пушио и одржавао је најстрожију дисциплину у својој војсци. У своје бурном и немирном животу равен је 45 пута. Пођу 4. (16.) децембра Масео се на једној лађи пресекао из провинције Пинар дел Рио преко морског залива са својом младом, за чудо лијеном и храбром другарицом Маријом, и са 40 људи из његовога штаба. Шпанске их лађе нијесу опазиле. Масео је хтио да га генерал Вејлер залуду тражи по Пинар дел Рио, а он да с друге стране са Гомесом нападне на Хавану, али је ту издајом доктора Сертуга залпао у шпанску засједу. Лијена Марија на красном коњу са револвером у руди довијавала је устаницима: На пожеве, дјецо, за слободу Кубе! те охрабрила усташе. Шпањолци бјеху растјерани, а Масео одишан. С Масеом је погинуо његов ађутант и секретар Франсиско Гомес, који је рањен записео дрхтавом руком ове ријечи у своју записницу: „Драги оче, мајко, браћо! Ја умрем на својој позицији, јер нећу да оставим тијело генерала Масео. Рањен сам на два мјеста, и да не бих пао у руке непријатељске, убијам сам себе. Ја то чиним с радошћу за Кубу. Збогом драга створења! Ја ћу вас дубити и на другом свијету као што сам вас дубио и на овом. Ваш

* Имена приложника из Подгорице Колашина и Бара биљеже се у оме, а свота новчана уједна је у прошлome броју „Гласа Црногорца.“

Ф. Хомес Торо. Пријатељу или непријатељу! Предај на адресу ово писмо умирућега! Неки листови држе да је Масео још у животу.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ БОР. БИРА“

РИМ, 18 јануара. — Стигао је Књаз Данило.

ПARIЗ, 18 јануара. — На ручку, који је Ханато дао Муравјеву, први је поздравео Муравјеву, изјавивши увјерење, да ће Муравјев наставити дуго судјеловати на добријем односима међународнијем између велесила и на њиховом заузимању за мир човјечанства. Муравјев је одговорио изразивши увјерење, да ће интимни односи руско-француски бити најпоузданија гаранција мира. Мелин је посетио Муравјева заоржавивши се с њим највећом срдачношћу. Муравјев се опростио у вечер са преједником Форум, код ког се задржао 3/4 сата, па је отпутовао у Берлин.

КИЈ, 18 јануара. — Цар Вилхелм је присио у вечер.

ЛОНДОН, 18 јануара. — У доњој кући Бродрик је изјавио, за реализирати програм народне обраде потрабит је зајам од 5 1/2 милиона лира.

РИМ, 19 јануара. — Величанства примила су Књаза Данила, који је био на фамилијарни објед у Квиришаку.

ПЕТРОГРАД, 19 јануара. — „Келн. Газета“ доноси да је Велики Књаз Михајил Николајевич тешко оболио.

БЕРЛИН, 19 јануара. — Муравјев је присио, дочекан члановима руског посланства. У вечер је био објед у посланству на дипломатско примање. „Нордлајче“ вели да ће се Муравјев у Берлину увјерити, да не постоји никаква разлика интереса руско-немачкијех, која би могла стати на пут споразуму Русије и Немачке у спољној политици.

БЕРЛИН, 20 јануара. — Муравјев је конференирао са Хохенлом и Маршалом. У вечер је био објед код Књаза Хохенлоа, на ком је био Муравјев, руско посланство, маршал и други функционери.

БЕРЛИН, 21 јануара. — Муравјев је конференирао са Хохенлоом и Маршалом по читаву уру.

КИЈ, 21 јануара. — Цар је примио Муравјева, и позвао га на ручак. По ручку је Муравјев отпутовао у Петроград.

БЕЧ, 21 јануара. — „Пол. Кор“, доноси, да ће Цар Франц Јосиф повратити посјету Цару руском у Петрограду у априлу, и да ће га пратити гроф Голуховски.

РИМ, 22 јануара. — Књаз Данило је отпутовао у Фиренце.

БЕРЛИН, 22 јануара. На ручку у Килу у част Муравјева Цар Вилхелм је поздравео Цару Николи. За тим је свирали руска химна.

ПЕТРОГРАД, 22 јануара. — „Тажмова“ вијест из Одесе односно црноморске флоте није никаква нова мјера, изазвана политичком ситуацијом. Тиче се само обичнијех годишњијех маневра зимијех, што флота чини од 1894.

АТИНА, 22 јануара. — озбиљне вијести долазе с Крита о новијем покољима. Инострани бродови присијели су. Неки параброди, који су хтјели уљести у Канеју били су дочекани пушкарањем.

ЦАРИГРАД, 22 јануара. — Веселенски Патријарх хоће да да оставку услед неспоразума двију странака у синоду.

АТИНА, 23 јануара. — Положај на Криту све тежи.

БЕРЛИН, 23 јануара. — Цар је учинио Хохенлоу дугу посјету. По наредби руског Цара пуковник Непоишчицки доноси ките на застави пруске регименте, којој је шеф руски Цар, Сјутра свечано предавање регименти у присуству Цара Вилхелма.

ЛОНДОН, 23 јануара. — Доња кућа примила је закон односно изборног права женскиња са 228 против 157 гласова.

БУДАПЕШТА, 24 јан. — Банфи је одговорио у заступничкој кући на Кошутову интерпелацију односно положаја у Турекој и односно путовања грофа Муравјева, да није умјетно водити расправу док се развија дипломатска акција. Што се тиче Муравјева, Банфи је изјавио, да ће аустро-угарски министар позити услове интереса монархије и европског мира, и узда се да састанак Муравјева са особама, које су на влади у Немачкој, може бити од користи и за добре односе Русије са тројијем савезом, па ељ доваљетно и за односе аустро-руске.

АТИНА, 24 јануара. — Ратни бродови аустро-угарски „Себешко“ и „Марија Тереза“ отпутовали су у Канеју.

МАДРИД, 24 јануара. — Регенткиња је потписала декрет односно реформа на Куби.

БЕРЛИН, 24 јануара. — Поводом свечаног предавања гаставе регименти руског Цара, Цар Вилхелм на ручку поздравео Цару Николи, захваљујући му у име војске на новом доказу наклоности, и споменути посјету Цареву у Бреслави, које име оличава постојане односе, који постоје између њега и руског Цара. Непокорни ци је поздравео Цару Вилхелму.

ПARIЗ, 24 јануара. — Стигао је Књаз Данило.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Изашла је из штампе књига:

ДВОЈЛЕКОВНА ВЛАДА

СЛАВНЕ КУЋЕ ПЕТРОВИЋ ЊЕГОША

ПРИЛИКОМ ДВЕСТАГОДИШЊИЦЕ

Написао:

Проф. Лазар Т. Перовић

Цетиње, Књ. Црк. Држ. Штампарија 1896

Књига износи осам табака велике осмине, а цијена јој је на финој хартији 70 новч. а на простој 50 новч.

Може се добити код самог автора.

Скупљачима и књијарима 10%.

Књига се може добити само за готов новац.

Извило је из штампе дјело:

Индијске пјесме

Књига прва

РАМО

превео

Симо Поповић

Цетиње, Државна Штампарија 1896.

Цијена 80 новч.

Може се добити у Котору код Књ. Црног. агента г. Петра Рамадановића и у књијару Државне Штампарије на Цетињу.

(Књијевни оглас.) Изашла је из штампе:

ГРЛИЦА

КАЛЕНДАР ЦРНОГОРСКИ

СА ШЕМАТИЗМОМ

За просту годину

1897

Која има 365 дана

Издаје

Државна Штампарија

Година дванаеста

Цетиње,

Државна Штампарија

1896

Цијена 30 новч.

Може се добити у књијари Државне Штампарије на Цетињу за готов новац.

Изашла је нова књига **ПЕТАР II ПЕТРОВИЋ-ЊЕГОШ** КАО ВЛАДАЛАЦ

написао

Л. Томановић

Цетиње 1896

Државна Штампарија.

Цијена 1 фиорин.

Наручбине се пиљу књијарници г. Марка Јукина Ивановића, а може се добити и код Књаж. Црног. агента г. П. Рамадановића у Котору, у књијарници Арса Пајевића у Н. Саду, у књијар. В. Валожича у Биограду и у Бр. Јовановића у Панчеву.

Тријешће **HÔTEL CENTRAL** Тријешће

Отворен на 24 Јануара 1897

— КУПАТИЛО —

Рестурација Штајнфелд

Власник

J. S. Haberleitner.

(1—3)

300,000

300,000

ЊРАЉЕВСКО СРПСКА

ДРЖАВНА КЛАСНА ЛУТРИЈА

ЗА ПРИВРЕДНЕ ЦИЉЕВЕ

Већ је отпочела продаја Срећака 13-тог кола Српске државне класне лутрије, које се састоји из 5 класа.

Вучење појединих класа обавља се мјесечно.

4. Јануара 1897 год. вучење је I класе.

У цијелом колу играју 30.000 срећака од којих 15.000 морају се извући са добитцима, значи да

ПОЛОВИНА СРЕЋАКА ДОБИЈА

Главни су добитци један од 12.000 један од 14.000 два од 15.000 два од 20.000 један од 25.000 два од 30.000 један од 35.000 један од 40.000 један од 50.000 један од 70.000 и један од 100.000 као и једна премија од

200,000 ДИНАРА.

Срећак играч може у овом колу добити

300,000 динара

Осим горњих главних добитака, остали су добитци од 10.000, 8.000, 7.000, 6.000, 5.000 и т. д. и т. д.

Српска држава јамчи за исплату добитака.

Цијена срећака је за све класе подједнака, и то 1 цијела срећка стаје дин 24, 1/2 дин. 12, 1/4 дин. 6 и 1/8 дин. 3.

Уплату за срећке ваља упућивати на подписане овлашћене продавце, најлакше и најјезивије поштанском уплатницом. По пријему уплате срећке се одмах шаљу.

Планове и остала обавјештења на захтјев бесплатно.

Биоград, Новембра 1896.

Кокановић и Васић

овл. прод. СРЕЋАКА СРП. ДРЖ. КЛ. ЛУТРИЈЕ.

300,000

300,000

Postovana Gospodjo! pazite tačno na naš potpis.

Heinrich Franck & Söhne
Linz, Ludwigsbuurg

Prava Franck's Kava

jer naše žigove se od miogi tvornica podražavaju.

1/2 Kile sadrži

1896 n. 21.